

*Valentin BODEA**

***MĂRTURII DIN INFERNUL BOMBARDAMENTELOR INAMICE
ASUPRA ORAȘULUI GALAȚI (DECEMBRIE 1916 – SEPTEMBRIE
1917)***

***Testimonies regarding the enemy bombing of Galatz (December 1916 – September
1917)***

Abstract: During WWI, the town of Galați was heavily bombed by the German aviation and artillery, camped in the village of Bugeac, in Dobrudja. The bombings took place between December 12th 1916 and September 29th 1917. The article presents several testimonies of the local people and of some refugees, evincing the damages incurred by the bombings to the town of Galați.

Keywords: Dobrudja, Galați, WWI, artillery, aviation, bombings, declarations.

*

Pe fondul Primului Război Mondial, orașul Galați a fost bombardat de către artileria și aviația germană, aflată în satul Bugeac din Dobrogea, din luna decembrie a anului 1916 până în luna septembrie a anului 1917. Atunci când frontul s-a stabilizat pe linia Carpaților răsăriteni – râul Putna – Siretul Inferior, la sfârșitul anului 1916, orașul Galați a devenit ținta bombardamentelor germane.

Primele bombardamente asupra orașului Galați au început în data de 12 decembrie 1916, conform ziaristului George Munteanu, între orele 11 jumătate și 12 noaptea, când zepeline germane au lansat trei bombe: „În strada Cuza-Vodă, cea dintâi bombă. În strada Lascar Catargiu, alte două. Numărul bombelor exact trei. Ținta lor Palatul Administrativ și casele de prin împrejurimi”¹. Despina I. Endoche

* Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați; valentin_bodea04@yahoo.com.

¹ George Munteanu, *Galații în timpul marelui războiu 1916-1918*, Tip. Eminescu, Galați, f. a., pp. 17-30. „ (...) explozia nu atinsese nici o casă, nu făcuse nici o victimă omenească, bomba căzând în mijlocul străzii Cuza Vodă, aproape de unde începe grilajul de fier, cam prin dreptul casei d-rului Vitzu. S-a dus și a văzut și pe a doua groapă, făcută de a doua bombă, în grădina casei locuită de avocatul M. Codru, strada Lascar Catargiu, colț cu str. Domnească. A văzut și pe cea de a treia groapă, a ultimei bombe, căzută și explodată în grădina casei lui Vasiliu Vasilache, tor în strada Lascar Catargiu, chiar alături de locuința avocatului M. Codru”. „Vorbind cu profesorul în mers am ajuns fără să ne dăm seamă la locul unde căzuse bomba în mijlocul străzii Cuza-Vodă aproape de capătul grilajului de fer. (...) Depărtându-ne de acolo, profesorul îmi arată cu mâna geamurile sparte dela casele din apropiere. (...) Am mers împreună și am văzut groapa din grădina casei avocatului M. Codru.

(Endochis) relatea în declarația înregistrată cu numărul 95 la Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, din 16 noiembrie 1917: „(...) în ziua de 12 decembrie 1916, mi s-a bombardat de către inamic imobilul meu din strada Dogăriei, numărul 153², iar Panait M. Buhociu, funcționar domiciliat în strada Cuza Vodă numărul 68, declara: „(...) în seara zilei de 12-13 decembrie 1916 în urma accidentului produs din aruncarea de bombe de către un zeppelin inamic, bombă căzută în fața locuinței mele, mi s-au spart toate geamurile casei și mi s-au produs stricăciuni la imobil“. Germanii au bombardat orașul Galați și la sfârșitul anului 1916, pe data de 29 decembrie; astfel Neculai Panait, domiciliat în strada Griviței numărul 46, relatea în declarația depusă la Prefectura Județului Covurlui, Serviciul Administrativ, numărul 4422 din 21 iunie 1917: „(...) în ziua de 29 decembrie 1916, cu ocazia bombardamentului mi-a distrus imobilul din str. Temișana, nr. 19 (...)”³.

La 3 ianuarie 1917 șapte bombe au lovit uzina de gaz aerian oprind funcționarea acesteia; astfel, pentru iluminatul public s-au cumpărat 400 de lămpi numărul 11 de petrol⁴. Bombardamentele inamice de peste Dunăre au continuat și în zilele de 7⁵, 12⁶, 14 și 29 ianuarie, provocând mai ales pagube materiale locuitorilor urbei, dar și victime umane. La 1 și 28 februarie 1917 tunurile germane de peste Dunăre au bombardat orașul Galați, iar bombele au căzut pe străzile Domnească, Lozoveni, Portului, Razei⁷. La 4 martie 1917 germanii bombardează docurile.

Adâncă și largă. Și la casa aceasta toate geamurile sparte. O servitoare întrebată de noi ne-a spus că n-a fost atins nimeni în casă, nici de afară. Dar groaza a fost mare. Și tot așa, la vecini, în grădina cărora căzuse a treia bombă”.

² Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, *Fond Primăria Orașului Galați*, dosar 122/1918, ff. 335, 337.

³ *Ibidem*, dosar 21/1917, ff. 16, 157. Primăria Orașului Galatz, Serviciul Registraturei, 13 aprilie 1917, numărul 4608.

⁴ *Ibidem*, dosar 14/1917, ff. 1, 2, 8. „Societatea Anonimă de Exploatare a iluminatului cu gaz și electricitate din Galați, 4 ianuarie 1917. Eri sara 3 ianuarie 1917 a căzut 7 bombe în uzină oprind cu totul funcționarea ei. Rezervorul de apă, condensatorul, extractorul, băgeacul patrat, toate distruse; epuratorul, regulatorul de emisiune, clopotul gazometrului toate găurite, conductele de fabricațiune, toate dezlocate, restul aparatelor a suferit mai puțin. Societatea anonimă de Exploatare a iluminatului cu gaz și electricitate, 2 februarie 1917, Galatz. Eri 1 februarie 1917 am fost bombardați pentru a doua oară, mult mai rău. Rezervorul de apă, 8 condensatoare, intrarea lor, colectorul principal de 500 mill, un barilet, cele 2 gazometre, cuve cu apă și balonele, toate găurite (...)”.

⁵ Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, vol. II, ediția a II-a, Editura Partener, Galați, 2008, p. 264.

⁶ George Munteanu, *op. cit.*, p. 35. „Azi 12 Ianuarie 1917, am raportat – cu telegrama No. 513 – Direcțiunei Generale C.F.R. la Iași, că au fost bombardate pentru prima oară, Atelierele noastre”. Telegramă trimisă la Iași de inginerul V. Mișicu, inspectorul atelierelor C.F.R. Galați.

⁷ SJANG, *Fond Primăria Orașului Galați*, dosar 122/1918, ff. 28, 29, 58, 73, 95, 135, 172, 199, 232, 235, 274, 277, 322. Proces-verbal din 3 septembrie 1917, Ștefan Bogdan

Bombardamente puternice au avut loc la 8 și 9 martie 1917, obuzele trase de artileria germană căzând peste un spital „Crucea Roșie“ și pe străzile Mavromol, Cuza Vodă, Democrației, Tecuci, Movilei, Vultur⁸. La 30 martie 1917 germanii

domiciliat în strada Griviței, numărul 48: „(...) la 14 ianuarie 1917 inamicul de peste Dunăre a bombardat casa acestuia distrugând două odăi și o sală (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 86, 16 noiembrie 1917: „(...) în urma bombardamentului din 29 ianuarie 1917, două bombe explodând deteriorându-mi casa (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 85, 16 noiembrie 1917: „(...) în ziua de 29 ianuarie 1917 în urma bombardamentului inamic de pe dealul Buceac, două bombe explodând în ambele laturi ale casei mele mi-au stricat tabla acoperișului și au spart geamurile (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 152, 15 decembrie 1917: „(...) în ziua de 14 ianuarie 1917 au căzut în strada Griviței un proiectil inamic de artilerie grea în dreptul caselor mele schijele de la obuz mi-a perforat întreaga fațadă a casei unile din schije pătrunzând în interiorul casei, astfel că o schije omorând pe loc o femeie, anume Paraschiva Grigore, mama soției mele și făcându-mi mai multe stricăciuni”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 96, 16 noiembrie 1917, proprietara Maranda S. Mitu declara: „(...) în luna ianuarie 1917 mi s-a distrus de bombardamentul inamicului de peste Dunăre una casă proprietatea mea din strada Banului, numărul 21 (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 81, 16 noiembrie 1917, proprietarul Ion Postelnicu declara: „(...) în ziua de 14 ianuarie 1917 când inamicul a bombardat orașul Galați, o bombă inamică mi-a distrus un perete a unei odăi a caselor mele din strada Rămășcan, numărul 26, a perforat tabla de fer galvanizată de la acoperișul casei, asemenea a perforat ulucile și pervazurile zidării (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 56, 16 noiembrie 1917: „(...) în ziua de 1 februarie a.c. cu ocazia bombardărilor a căzut o bombă în imobilul meu, distrugându-mi două camere cu coridor și bucătărie (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 132, 25 noiembrie 1917, Constantin Panaitescu, subchirurg spital Tulcea, detașat agent sanitar în orașul Galați relatează: „Am onoare a înainta aci alăturat un inventar de o parte din obiectele ce mi s-au distrus în strada Razei, nr. 1 cu ocazia bombardamentului orașului Galați, în ziua de 28 februarie 1917”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 140, 8 decembrie 1917, C. Cozadino, strada Portului, numărul 59, declara: „(...) în ziua de 28 februarie 1917 de către bombe inamice de peste Dunăre la prăvălia mea au fost distruse geamurile (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 208, 22 februarie 1918, Vasile Anghel, strada Lozoveni, numerele 46-48, declara: „(...) cu ocazia bombardamentului inamic în ziua de 28 februarie 1917, mi-a bombardat următoarele imobile de pe strada Lozoveni, numerele 35, 46, 48 (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 126, 23 noiembrie 1917, Jean Pujollat, strada Domnească, numărul 32, declara: „(...) în ziua de 28 februarie 1917 imobilul meu a fost bombardat de bombe inamicului de peste Dunăre (...)”.

⁸ Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 264; *Ibidem*, dosar 187/1916, ff. 9, 15. Prefectura Județului Covurlui, Secția Administrativă, numărul 1121, 17 martie 1917: „(...) Niculai Duda, din Galați, strada Democrației, numărul 45, se plânge că în ziua de 9 martie, un obuz al inamicului i-a distrus parte din imobil și mobilă”. Prefectura Județului Covurlui, Secția Administrativă, numărul 1617, 29 martie 1917: „Domnule Primar, Am onoare a vă înainta în original, petițiunea înregistrată la numărul 645 a Doamnei Rașela Reinhorn, din Galați, strada Movilei, numărul 15. (...) să facă constatările pagubelor suferite de petiționară cu ocazia bombardamentului din ziua de 9 martie a.c.”.

bombardează aerian orașul Galați, locuitorii suferind pagube materiale⁹. La 1 aprilie 1917, bateria germană din dealurile Dobrogei a fost distrusă de bateria grea de la Galați și de trei avioane franceze, care au aruncat 60 de bombe¹⁰. Cu toate acestea au fost consemnate bombardamente germane de peste Dunăre asupra orașului Galați atât pe data de 1 aprilie¹¹ cât și după această dată, respectiv în zilele de 17¹², 25¹³ și 30 aprilie 1917¹⁴.

⁹ *Ibidem*, dosar 122/1918, f. 63. Primăria Comunei Galați, Serviciul Tehnic, numărul 576, 17 aprilie 1917, Petru D. Mihailescu, funcționar la Administrația Financiară a Județului Covurlui declara: „(...) 30 martie 1917, pe la orele 12 a.m. pe când aeroplanelle inamice virau deasupra orașului printre bombele ce le-au lansat, două au căzut în apropierea imobilului meu, situat în strada Grădina Veche, numărul 72, cauzându-mi mari stricăciuni (...)”.

¹⁰ Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 264.

¹¹ SJANG, *Fond Primăria Orașului Galați*, dosar 122/1918, f. 44. Gherghina Efteni Coroi, strada Calea Prutului, numărul 145, declara: „(...) 1 aprilie 1917 pe când inamicul au bombardat de vizavi de la munții Bugeagului, partea din vale, au căzut două bombe asupra casei mele și mea distrus și sfărâmat balconul, geamurile sfărmate, asemine mea distrus așternutul și lucrurile din casă”.

¹² *Ibidem*, dosar 21/1917, f. 20. Primăria Comunei Galați, Serviciul Tehnic, numărul 150, 12 decembrie 1917, Catinca Mateescu, strada Poșta Veche, numărul 129, declara: „(...) cu cel mai profund respect viu înaintea Dumneavoastră a arăta paguba ce mi s-a cauzat cu bombardarea orașului la 17 aprilie a.c. pe când locuiam în Bădălan, strada Ancorei, număr -, căzând o bombă în clădirea lui Neculae Smalț unde distrugându-mi un car nouă, în valoare de 600 lei vă rog cu cel mai profund respect să bine voiți a fi trecută în tabloul despăgubiților”.

¹³ George Munteanu, *op. cit.*, pp. 35-36. „La 25 aprilie 1917, d. inginer Mișicu, inspectorul atelierelor a expediat Direcțiunei generale C.F.R. (A) Iași următoarea telegramă: «Azi un tren cu tunuri și munițiuni, venind din Reni, a fost garat în stație. Cum a pornit din stația Galați s-a deslănțuit un puternic bombardament din partea inamicului, care a aruncat 13 obuze de 150 m.m.; 5 obuze au căzut la ora 6.30 asupra atelierelor noastre. Primul, a distrus biroul comptabilității pătrunzând și într-al meu. Al doilea și al treilea în hala de montaj. Al patrulea și al cincilea în fața cazanelor cu aburi. Aci a fost grav rănit paznicul Suman Ilie, sângele îi curgea prin sânuri. L-am dus la postul de ajutor rusesc de lângă gară, iar de acolo la spitalul instalat în clădirea liceului V. Alecsandri. La orele 10 seara a încetat din viață»”.

¹⁴ SJANG, *Fond Primăria Orașului Galați*, dosar 122/1918, ff. 64, 67, 153, 155, 174, 191, 195. Primăria Comunei Galați, Serviciul Tehnic, numărul 73, 16 noiembrie 1917, Fotinia Măcărescu, strada Azilul de Copii, numărul 1, declara: „(...) în ziua de 30 aprilie 1917, o bombă care a explodat în strada Azilul de Copii, numărul 1, în fața caselor noastre a cauzat destule stricăciuni (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Tehnic, numărul 57, 16 noiembrie 1917, Elisabeta Panaitescu, strada Traian, numărul 127, declara: „Bombardamentul de eri 30 aprilie a.c. distrugându-mi complet o casă de locuit compusă din trei odăi cu o sală situată în curtea imobilului meu din strada Traian, numărul 127, precum stricăciuni imobilului meu cel locuiesc”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Tehnic, numărul 90, 16 noiembrie 1917, Jean P. Mavrojanni, Fabrica de produse chimice, declara: „30 aprilie 1917 orașul Galați fiind astăzi bombardat de inamicul de peste Dunăre, două obuze au căzut peste casele mele din strada Elena Doamna, care mi au cauzat pagube, distrugând o casă din curte clădită anul trecut în valoare de 8.000 lei în plus mobilierul în

În luna mai a anului 1917 bombardamentele germane asupra orașului Galați au continuat în zilele de 7 și 16-17, iar în vara anului 1917 acestea au mai slăbit în intensitate, pe fondul bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz; astfel, ele s-au înregistrat în luna iunie în ziua de 30, în luna iulie în zilele de 9 și 20 și în luna august în zilele de 12 și 29¹⁵.

valoare de 3.000 lei aparținând în parte Directorului fabricii Domnul Dracopol care locuia la primul etaj, casa fiind cu două etaje. Al doilea obuz a căzut pe casa mea principală în spre strada Azilul de Copii colț cu Elena Doamna, cauzându-mi stricăciuni peretelui, deteriorându-mi baie în parte și stricându-mi toate geamurile din fața caselor mele în valoare de 2.500 lei". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 83, 16 noiembrie 1917, Costică Botnaru, strada Traian, numărul 127, declara: „(...) în ziua de 30 aprilie a.c. pe la orele 8 a.m. din cauza bombardamentului tras de inamic din munții Bugeac de peste Dunăre o bombă a căzut asupra locuinței mele unde stau cu chirie proprietatea D-lui Dumitru Nicolescu pătrunsă înăuntru m-au sfărâmat și distrus cu desăvârșire atât mobila cât și rufăria". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 141, 8 decembrie 1917, C. Cozadino, strada Chihan Vodă, numărul 72, declara: „(...) 30 aprilie 1917 imobilul din strada Chihan Vodă, numărul 72 a fost bombardat de inamicul de peste Dunăre făcând mai multe stricăciuni (...)"

¹⁵ *Ibidem*, ff. 49, 54, 78, 81, 82, 85, 96, 99, 131, 134, 161, 168, 171, 256, 259, 278, 281, 334. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 10, 9 noiembrie 1917, Ioan Rădulescu, strada Traian, numerele 113, 115, declara: „(...) bombardament inamic în data de 29 august 1917 soldat cu pagube la imobilele din strada Traian, numerele 113, 115 și 115 bis". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 62, 16 noiembrie 1917, Ivanca Nedelcu, strada Minervei, numărul 9, declara: „Domnule Primar, Eri 7 curent (mai 1917) ora 5 p.m. cu groaznicul bombardament venit de la inamic mea distrus casele și dependențele mele din acest oraș strada Minervei, numărul 9, precum de asemenea și parte din grădina cu plantație de zarzavat și a mobilierului ce am avut în casă". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 93, 16 noiembrie 1917, M. Weintraub, strada Cereș, numărul 46, declara: „Domnule Primar, Cu ocazia bombardamentului din 9 iulie a.c. un proiectil pătrunzând în casele proprietatea noastră din strada Cereș, numărul 46 a cauzat mari stricăciuni atât la parter cât și la etaj". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 124, 23 noiembrie 1917, M. Sculi, strada Mazepa, numărul 30, declara: „(...) în ziua de 12 august 1917 orele 12 amează a căzut un proiectil venit de pe Dunăre de la inamic și mi-a cauzat daune la casele mele (...)". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 191, 31 ianuarie 1918, P. Ortodoxu, strada Brăilei, numărul 100, declara: „(...) 30 iunie 1917 bombardament inamic de peste Dunăre (...)". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 94, 16 noiembrie 1917, Maria Gh. Lupescu, strada Eliade Rădulescu, numărul 14, declara: „(...) cu ocazia bombardării inamicului în ziua de 16 mai 1917 a căzut o bombă la domiciliul meu stricându-mi tot mobilierul unui dormitor (...)". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 211, 12 martie 1918, Doctor George Herfort, strada Brăilei, numărul 104, medic șef al Spitalului Bujor, declara: „(...) pagube suferite în urma bombardamentului inamic de la 7 mai 1917". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 72, 16 noiembrie 1917, Maria Atanasiu, strada Română, numărul 114, declara: „(...) cu ocazia bombardării din mai 7 duminică ora 6 și 15 minute am rămas cu casa distrusă de bombă de tun din Dobrogea (...)". Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 142, 8 decembrie 1917, Ileana Glavanova, strada Dragoș Vodă, numărul 23, declara: „(...) în ziua de 20 iulie 1917 imobilul a fost bombardat de inamicul de peste Dunăre (...)". Primăria

Armata germană a încercat să determine capitularea orașului Galați printr-un nou bombardament intens în zilele de 8, 22, 27-29 septembrie 1917¹⁶, dar

Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 66, 16 noiembrie 1917: „(...) în timpul bombardamentului întâmplat în seara de 17 maiu a.c. una din bombe aruncată de inamic din munții Bugeacului a pătruns prin acoperiș în interiorul imobilului aparținând minorilor pe care-i reprezint, situat în acest oraș strada Hel. Rădulescu, numărul 14 deteriorând trei camere de la etaj și parter pe care obuzul le-a parcurs, crăpând zidurile interioare și slăbind legăturile dintre etaj și parter, punând astfel în pericol întreaga clădire. Teodor Dobrea, tutore la casa def. T. Danilescu”.

¹⁶ *Ibidem*, dosar 23/1917, f. 44-47. Primăria Orașului Galatz, Serviciul Registraturei, 29 septembrie 1917, numărul 11210, Eduard Schwab, Consulul General de Guatemala în Galați, strada Mihai Bravul, numărul 7 declara: „(...) am onore a supune la cunostința D-voastră că în ziua de 27 septembrie ora 12.00 ziua două obuse trase din spre Bugeac, din care una a lovit în plin casa mea, iar una alături lângă zid, și ambele făcând explozie, au cauzat stricăciuni importante atât la imobil cât la mobilier”. *Ibidem*, dosar 121/1918, ff. 185-186. Proces-verbal din 16 ianuarie 1918: „(...) imobilul C.E.D., strada Mihai Bravu, numărul 14, degradat de bombardarea intermitentă de peste Dunăre «de la Bugeac», din ziua de 27 septembrie 1917. Clădirea compusă din subsol, parter și etaj (...) este în întregime distrusă parte prin explozia bombelor parte prin incendiu acuzat de acesta (...)”. *Ibidem*, dosar 122/1918, ff. 1-4, 8, 21-24, 74-77, 87, 108, 152, 203, 211, 252-255, 317, 329-332. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 205, 21 februarie 1918, Iordache Pătrașcu, strada Lozoveni, numărul 6, declara: „(...) 28 septembrie 1917 imobilul din strada Lozoveni, numărul 6 a fost bombardat de inamic de peste Dunăre (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 167, 4 ianuarie 1918, Declarație a Elp. Chr. Alexandri, strada Domnească, numărul 128: „(...) în ziua de 28 septembrie 1917, în urma bombardamentului de pe Bugeac, mi s-a stricat 150 de geamuri, un plafon, și o parte din acoperământ (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 103, 16 noiembrie 1917, I. Petrovici, strada Maramureș, numărul 22, declara: „(...) în ziua de 8 septembrie a.c. pe la orele 6 p.m. de către inamicul de peste Dunăre, a fost bombardat orașul Galați, așa că o giulea de tun a fost dată în strada Maramureș, 22 fund. I. Danielescu la imobilul meu, cauzându-mi stricăciuni (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 122, 18 noiembrie 1917, Ioan Petrescu, strada Dragoș Vodă, numărul 32, declara: „D-le Președinte, în ziua de 28 septembrie 1917 de către tunurile de la inamic cari s-au tras de la ora 10.45 a.m. și până la 2.45 p.m. căzând un obuz lângă vecinul meu și s-a cauzat următoarea stricăciune 20 giamuri și pe două odăițe de schijele care s-au împrăștiat pe tablă”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 139, 4 decembrie 1917, Gheorghe Hasapi, funcționar, strada Grădina Veche, numărul 71, declara: „(...) cu ocaziunea bombardării de către inamic a orașului, în ziua de 29 septembrie 1917, a căzut un proiectil în fața imobilului unde locuiesc cu chirie, proprietatea D-lui Al. Lupescu, care făcând explozie, în afară de stricăciunile cauzate imobilului mi-a distrus și mie mobile din casă (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 187, 29 ianuarie 1918: „(...) în ziua de 22 septembrie 1917 imobilul meu din strada Nordului, numărul 23, a fost distrus cu desăvârșire de bombardamentul inamic de peste Dunăre (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 108, 16 noiembrie 1917: „(...) 27 septembrie 1917 bombardament inamic, pagube la locuința lui N. I. Filipidi, strada Mihai Bravul, numărul 16 (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 136, 4 decembrie 1917, Maranda D. Steclaru, strada Etna, numărul 81, declara: „(...) la 22 septembrie 1917 imobilul a fost bombardat de inamic de peste Dunăre (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 182, 27 ianuarie

locuitorii și armata română au rezistat eroic. În ziua de 28 septembrie 1917 bateriile germane de peste Dunăre, de pe dealul Bugeac, au bombardat un spital de răniți organizat în institutul călugărițelor franceze „Notre Dame de Sion“ asupra căruia au tras 32 de proiectile de 150 m.m.¹⁷. Spitalul temporar avea numărul 193 și era condus de medicul-șef dr. N. Alexandrescu¹⁸.

Distrușgerea orașului Galați prin bombardament și chiar cucerirea acestuia prin înaintarea armatei germane pe văile Uz, Oituz și Trotuș trebuia să aibă ca rezultat întreruperea legăturilor cu Rusia și capitularea armatei române¹⁹. Aceasta nu s-a întâmplat și aliații (mai puțin Rusia care a trecut la regimul bolșevic) au răsplătit după război efortul eroic al gălățenilor cu crucea de război (Italia, Franța).

1918, Dimitrie Poenaru & Co., Societate în comandită pentru industria și comerțul petrolului, Calea Prutului, numărul 9, declara: „(...) în urma bombardărilor inamice de la Bugeac, ce au căzut în curtea fabricii noastre, în ziua de 28 septembrie 1917, au cauzat pagube mari (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 117, 16 noiembrie 1917, Roza Weisenberg, strada Traian, numărul 111, declara: „(...) în ziua de 29 septembrie a.c. un obus al artileriei inamice a distrus total imobilul meu din acest oraș, strada Traian, numărul 111 (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 148, 12 decembrie 1917, Anna Macri, strada Mihai Bravu, numărul 12, declara: „(...) bombardamentul artileriei inamice în ziua de 27 septembrie 1917, când mi-a distrus gîmuri, ferestre, mobilă și garduri (...)”. Primăria Comunei Galați, Serviciul Technic, numărul 144, 9 decembrie 1917, Lt. Colonel Doksaki Ioanovici, strada Domnească, numărul 136, declara: „(...) cu ocazia bombardamentului îndreptat asupra orașului Galați, în zilele de 27-28 și 29 septembrie 1917, de către inamici am suferit stricăciuni la casa mea, din strada Domnească 136”. *Ibidem*, dosar 125/1918, f. 147. Primăria Orașului Galatz, Serviciul Registraturei, 28 septembrie 1917, numărul 11184, G. H. Macri, strada Mihai Bravu, numerele 16, 18 și 20, declara: „Din cauza bombardamentului de ieri mi s-a distrus imobilele mele (...)”.

¹⁷ D. Faur, *Galațul Nostru. Însemnări Istorice și Culturale*, Editura Autorului, Galați, f.a, p. 62. „În spital, întinși pe patul de suferință se găseau eroii noștri”.

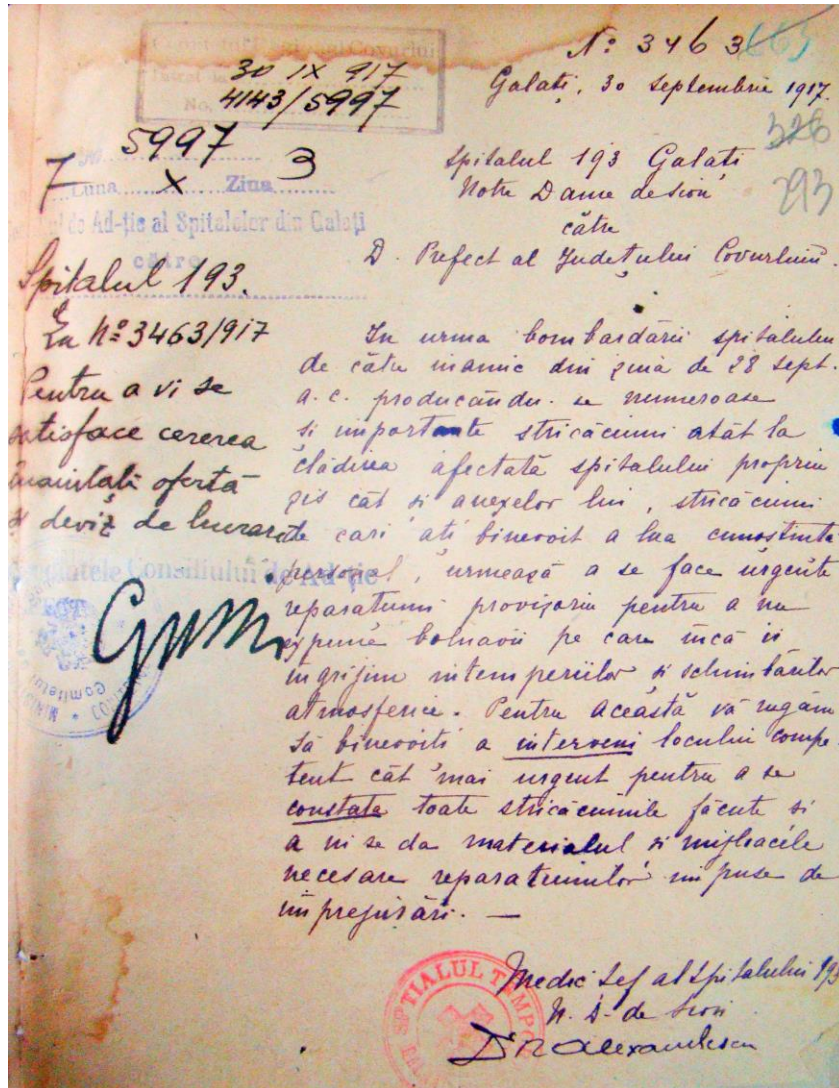
¹⁸ SJANG, *Fond Primăria Orașului Galați*, dosar 122/1918, f. 293. Prefectura Județului Covurlui, numărul 4143, 30 septembrie 1917: „Spitalul numărul 193, Galați Notre Dame de Sion. În urma bombardării spitalului de către inamic din ziua de 28 septembrie a.c. producându-se numeroase și importante stricăciuni atât la clădirea afectată spitalului propriu zis cât și anexelor lui (...)”.

¹⁹ Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 264.

ANEXE

C.E.D. bombardat 1917, SJANG, Fond *Primăria Oraşului Galaţi*, dosar 121, an 1918, f. 190.

Cererea dr. N. Alexandrescu către Prefectura Județului Covurlui (1917), SJANG, Fond Primăria Orașului Galați, dosar 122, an 1918, f. 293.

268

ROMANIA
GALATI
CHNIC
No. 167
15/918
le. domnului

Domnule Inginer,

Sub semnata Elp. Chr. Alexandri,
domiciliata str. Domneasca 128, se rog a
bina voita a ordona comisiunii speciale,
se face expertiza acelu la mine, cari in
zina de 28 Sept, in urma bombardamen-
telui de pe Bugeac, mi sa stricat 150 de
geamuri, in plafon, si o parte din aspe-
reniant, pentru ca sa pot fi despaquibita
si se poate face reparatiile absolut necesare.
Fiind ca am fost pama' acun balnada
nu am putut maruta aceasta cerere.
Va rog sa primiti asigurarea celei
mele consideratiuni.

Elp. Chr. Alexandri.

Domniei - Sale
Domnului Inginer
al orasului Galati. -

Declarație Elp. Chr. Alexandri, SJANG, Fond Primăria Orașului Galați, dosar 122,
an 1918, f. 8.

Posturile fixe antiaeriene nr. 1 și 2 Galați, 28.01.1917, din colecțiile Muzeului de Istorie „Paul Păltănea” Galați.